Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 30. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 8-го ЛЮТОГО 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, FEBRUARY 8, 1977 No. 30. VOL. LXXXIV.

ЗСА У ВІДПЛАТУ ВИКИНУЛИ СОВЄТСЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА

Вашінґтон. — З уваги на те, що Москва відмовилася змінити своє рішення щодо ,,видворення" з СССР Джорджа Кримського, американського кореспондента пресового аґенства Ассошієйтед Пресс, Державний департамент в суботу, 5-го лютого, повідомив, що Владімір Алєксєєв, кореспондент пресового аґентства ТАСС, мусить залишити ЗСА до одного тижня.

В п'ятницю, 4-го лютого, Міністерство закордонних справ СССР наказало Джорджові Кримському протягом тижня залишити Совєтський Союз, закидаючи йому ,,шпигунство" і незаконні ,,валютові трансакції", хоча він категорично заперечував ці закиди, як їх заперечили державний секретар Сайрус Венс та пресове аґенство Ассошієйтед Пресс. Венс, після наради з президентом Джіммі Картером і д-ром Збіґнєвом Бжезіньским, вніс протест до совєтського амбасадора Анатолія Добриніна, вимагаючи відкликання наказу в справі ,,видворення" Кримського, але Москва відмовилася змінити своє рішення. Тоді Державний департамент у відплату викинув совєтського кореспондента Алєксєєва.

Москва вже довший час вела кампанію проти Джорджа Кримського, який дуже часто передавав на Захід інформації про дисидентів в Совєтському Союзі. Ще минулої весни совєтська ,,Літературная Ґазєта" твердила, що Кримський та два інші американські кореспонденти в Москві є аґентами Сі-Ай-Ей", а минулого тижня ця газета повторила обвинувачення проти Кримського, заявляючи, що він займається ,,шпигунством" і роздає спеціяльні грошові сертифікати совєтським громадянам, щоб, мовляв, одержати від них інформації. Фактично ,,грошова маніпуляція" Кримського полягала в тому, що він своїй служниці замість рублями заплатив за працю сертифікатами, за які вона могла купити продукти в крамницях, призначених для чужинців.

,,Видворення" Джорджа Кримського — це перший такий випадок від 1970-го року, і американські коментатори твердять, що причиною було те, що він мав дуже близькі зв'язки із совєтськими дисидентами, чого Москва дуже боїться. Речник Державного департаменту заявив, що уряд ЗСА у відплату вирішив викинути Алєксєєва, щоб Москва зрозуміла, що Вашінґтон ,,поважно трактує питання людських прав". Він також повідомив, що Державний департамент плянує оприлюднити незабаром заяву в справі заарештування совєтськими властями дисидента Александра Ґінзбурґа, який займався фондом допомоги совєтським політичним в'язням і їхнім родинам.

Уряд ЗСА і аґентство Ассошієйтед Пресс у своїх протестах щодо ,,видворення" Кримського зазначували, що цим кроком совєтські власті порушили Гельсінкську Декларацію, яка містить постанову в справі ,,вільніших умовин праці" закордонних журналістів.

В. БУКОВСЬКИЙ ВВАЖАЄ ЗА ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ ВСЕ НАСЕЛЕННЯ СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ

Ню Йорк. — ,,Скільки тепер в Совєтському Союзі політичних в'язнів, чи Ви знаєте?" — запитав відомий кореспондент радіо- і телевізійної сітки ,,Коломбія Бродкестінг Корпорейшен", Майкел Воллес, відомого ще недавно совєтського політв'язня Владіміра Буковського в переведеному з ним десять днів тому в Лондоні і переданому минулої неділі, 6-го лютого, на телебаченні тієї сітки інтерв'ю. ,,Я знаю точно і казав це багато разів, — відповів Буковський, — ми маємо 250 мільйонів політичних в'язнів, тобто все населення країни!"

Інтерв'ю Воллеса з Буковським передала сітка СіБіеС у своїй щонедільній програмі ,,60 хвилин" о год. 7-ій вечора. Подаємо повний текст цього інтерв'ю, що його записала і переклала на українську мову пані Тамара Кардашинець.

Інтерв'ю з Буковським

МАЙКЕЛ ВОЛЛЕС: Владімір Буковський був звільнений у виміну за заарештованого лідера Комуністичної партії Чіле, Люіса Корваляна. Ковалян виїхав до Москви, Буковський — до Лондону, де ми розмовляли з ним 10 днів тому.

Між іншим, він сказав нам, що його було проголошено божевільним і віділано до психіятричного шпиталю, коли йому було 18 років, за те, що у нього знайдено було заборонену політичну книжку.

ВОЛЛЕС: — Ви сказали, що перші 15 місяців Вашого перебування у психіятричному заведенні були п'ятнадцятьма місяцями пекла. Чому? Що сталося?

(Закінчення на стор. 4-ій)

„ДУМАЙТЕ ПРО ВОЛЮ УКРАЇНИ" — ЗАКЛИКАЄ А. ГРИГОРЕНКО УКРАЇНЦІВ В ДІЯСПОРІ

Ню Йорк, Н. Й. — (ід). — Андрій Григоренко, син відомого совєтського генерала, дисидента Петра Григоренка, сказав у своєму першому виступі перед українською громадою в Америці, що українці на іміграції повинні дальше „думати про волю України".

Але, сказав А. Григоренко, під час його промови тут, в Українському Народному Домі, в неділю 6-го лютого, що українці в Америці також повинні „думати про волю інших народів совєтсько-російської імперії, включно з російським".

Приблизно 500 осіб виповнили вщерть велику залю Українського Народного Дому на цій доповіді, яку влаштував Комітет оборони радянських політичних в'язнів. А. Григоренка представили публіці Маруся Проскуренко-Вельгаш та Олег Колодій. Вони були також модераторами вечора.

А. Григоренко в своїй промові дальше говорив про український рух опору, про українську оборону прав національних меншин, про порушування людських і національних прав в СССР про релігійний ренесанс, про причини, чому його батько і він сам включилися в рух опору, та багато інших справ, зв'язаних із сучасним положенням в СССР і в Україні зокрема.

Повний текст доповіді Андрія Григоренка буде надрукований в черговому числі „Свободи".

Після доповіді були численні запити слухачів та відповіді доповідача.

УККА ЗАПОВІДАЄ ВАЖЛИВІ НАРАДИ І КОНФЕРЕНЦІЇ В ЧІКАҐО

Ню Йорк. (УККА) — В днях 11, 12 і 13 лютого ц. р. запляновано відбути в Чікаго декілька нарад і конференцій.

Перша нарада відбудеться 11 лютого ц. р. з представниками Українського Лікарського Товариства Північної Америки. Вона відбудеться в годині 7:00 вечером у конференційній залі Кредитової Кооперативи ,,Самопоміч". Її мета: знайти позитивну розв'язку для полагодження непорозуміння, що виникло під час XII Конгресу УККА.

В наміченій нараді з рамена УЛТПА візьмуть участь д-ри: А. Хрептовський, В. Трухлий, М. Харкевич, М. Коленський, С. Ворох, О. Волянський і П. Демус.

З рамени УККА візьмуть участь: Й. Лисогір, В. Мазур, І. Білинський, У. Дячук, І. Базарко, У. Целевич, Л. Футала, Д. Григорчук, як також члени Крайової Ради УККА О. Плешкевич, М. Панасюк, А. Никончук і Б. Казанівський, які братимуть участь теж у інших намічених нарадах.

Після нарад буде виданий спільний комунікат.

В суботу 12-го лютого ц. р. о год. 11:00 перед полуднем відбудуться наради Відділів УККА Середньо-західних стейтів Америки. Вони відбудуться в залі Дому СУМА при 2457 Вест Чікаго евеню і їх темою будуть проблеми нашого громадського життя, що стоять перед УККА під сьогоднішню пору. Наради повинні закінчитися біля год. 4:00. Після їх закінчення відбудеться зустріч представників УККА із представниками місцевих організацій при спільній вечері. Референтами на нарадах будуть члени Екзекутиви УККА. Представники Відділів поінформують членів Екзекутиви і Крайової Ради про стан громадського життя в своїх місцевостях та матимуть нагоду висловити свої побажання до Централі.

В неділю 13-го лютого в год. 9:30 вранці відбудеться конференція в справі створення Крайової Господарської Ради, що мала б стати централею нашого господарського життя. Конференція відбудеться в залі української Щаднично-Позичкової Спілки ,,Певність" при 936 Норт Вестерн евеню. Активну участь у нарадах зголосили представники економічних централь, що мають свій осідок в Чікаґо: Централя Українських Кооператив Америки, Ліґа Українських Щадниць та Союз Українських Купців і Промисловців. Братські Союзи зголосили таких своїх представників: Український Народний Союз — Й. Лисогір і пані У. Дячук; Український Робітничий Союз — І. Олексин; СУК ,,Провидіння" — Б. Казанівський; Українська Народна Поміч — В. Мазур, Ф. Футала та А. Никончук. Доповідатимуть: О. Плешкевич, Й. Лисогір, В. Нестерук і Ю. Куляс.

ЗСА не пов'язуватимуть справ роззброєння з питанням людських прав в СССР

Вашінґтон. — В кінці минулого тижня державний секретар Сайрус Венс заявив під час пресового інтерв'ю, що уряд ЗСА не плянує пов'язувати питання пошанування людських прав у Совєтському Союзі з іншими справами, як обмеження стратегічної атомової зброї, поліпшення торговельних та інших відносин між ЗСА та СССР тощо, бо вважає, що кожна з тих справ така важлива, що їх треба розглядати окремо. Однак, він додав, що, самозрозуміло, коли Москва позитивно ставитиметься до питання людських прав, то це ,,напевно причиниться до поліпшення атмосфери співпраці" між цими двома державами. Венс ще раз підкреслив, що Америка виступатиме в обороні людських прав в усіх частинах світу, але робитиме це тільки ,,час від часу", як вважатиме це за конечно потрібне.

Леонід Плющ засудив неофашистські тенденції частини російських дисидентів

Париж. — Місцевий Тижневик ,,Українське Слово" в числі з 30-го січня ц.р. інформує, що Леонід Плющ, перебуваючи в столиці Баварії, Мюнхені, мав зустрічі зі співробітниками ,,Радіо Свобода". У рамках цієї зустрічі Леонід Плющ гостро критикував деякі ,,неофашистські тенденції", які проявляються серед російських дисидентів, та ставлення російської еміґрації до національного питання. Він, наприклад, уважає, що НТС (Народно Тродовой Союз) це організація, яка в національному питанні повторює Брежнєва, але в ще гіршому трактуванні. Леонід Плющ заявився за розподілом совєтсько-російської імперії й підкреслив, що те, що діється в СССР, немає нічого спільного ні з соціялізмом, ні зі справжнім марксизмом; усе це — імперіяльна деґенерація соціялістичних ідей. Плющ зустрічався також в Дюссельдорфі з представниками Міжнародної Амнестії та дав ряд інтерв'ю для німецької преси.

Адмірал Турнер може стати директором Сі-Ай-Ей

Вашінґтон. — Гамілтон Джордан, дорадник президента Джіммі Картера, повідомив в неділю, 6-го лютого, що адмірал Стенфілд Турнер, командир збройних сил НАТО в південній Европі, є одним з кандидатів на пост директора Центральної Розвідчої Аґенції (Сі-Ай-Ей).

Адмірал Турнер — це товариш президента Картера з Морської Академії ЗСА в Аннаполісі. Він відтак здобув науковий ступінь маґістра в ділянці міжнародної політики і служив на різних відповідальних постах у військовій фльоті та Департаменті оборони.

Як відомо, президент Картер був найменував Теодора Соренсена, колишнього дорадника президента Джона Ф. Кеннеді, на директора Сі-Ай-Ей, але опозиція в Сенаті змусила Соренсена зректися цієї номінації. Речники Білого Дому зазначують, що хоча адм. Турнер має ,,добрі шанси" стати директором Сі-Ай-Ей, то він не є одиноким кандидатом.

Значно зменшився рівень безробіття в січні

Вашінґтон. — Бюро Статистики Праці інформує, що протягом січня рівень безробіття зменшився з 7.8 до 7.3 відсотка всієї робочої сили, що представляє собою значне поліпшення на фронті боротьби з безробіттям, бо подібний рівень існував ще в травні минулого року. Однак, спеціялісти вказують, що статистика за січень не віддзеркалює правдивого стану, бо була зібрана ще перед тим, як багато підприємств звільнили своїх робітників з уваги на брак природного газу під час теперішньої суворої зими, як рівнож не були включені в робітничу силу ті безробітні, які через морози не могли пошукувати за працею. Економісти думають, що статистика за місяць лютий виявить ,,більш реалістичну картину" на відтинку безробіття.

Солженіцин протестує проти арешту Ґінзбурґа

Вашінґтон. — Письменник Александер Солженіцин переслав пресі листа, в якому він гостро протестує проти арешту аґентами КҐБ видатного совєтського дисидента, члена Комітету нагляду за виконання Гельсінкської Декларації в СССР і голови Фонду Солженіцина, з якого користувались сотні політичних в'язнів і їхніх родин. В листі Солженіцина, між іншим, пишеться: ,,Арешт Александра Ґінзбурґа — це не звичайна розправа КҐБ з інакомислячим дисидентом, а нелюдяне рішення совєтської влади голодом і нуждою знищити сотні родин переслідуваних і ув'язнених, та заставити тисячі інших до мовчанки і страху". Солженіцин переконаний, що цей наступ совєтської влади на дисидентів можна вважати також наступом на Захід, бо КҐБ нищить тих осіб, які спротивляються системі, яка відкидає усі форми свободи і демократії.

Святковою академією відзначено в Детройті Січневі Роковини

Детройт (В.Т.). — В неділю, дня 23 січня, ц.р., українська громада Великого Детройту врочисто відзначила Роковини проголошення Незалежности й Соборности Українських Земель. Святкова Академія відбулася в просторій Фіцджеральд Авдиторії, в Воррен,Міч., при численній участі українського громадянства, представників поневолених народів та членів американського політичного світу.

Академію започатковано внесенням прапорів представниками молодечих організацій. Після того американський гимн на фортепіяні відіграла Аня Никифоряк, а український національний гимн відспівала ціла авдиторія.

Програму дня відкрив коротким вступним словом Микола Кавка, голова Ділового Комітету. Святкове слово в українській мові виголосив мґр Нестор Щербій, а промову в англійській мові Роберт П. Гріффін, сенатор ЗСА. Українську громаду з днем 22 січня вітав від імені поневолених народів Сіґурс Рудзітіс, голова Комітету Тижня Поневолених Народів Метрополії Детройту. Резолюції стейтового Сенату відчитав Антін А. Дерезінський, сенатор стейту Мічіґен.

Проклямації з нагоди 22 січня проголосили: Віллям Дж. Мілікен, губернатор стейту Мічіґен; Колмен А. Янґ, посадник міста Детройту; Тед Бейтс, посадник міста Воррен; Віллям В. Козерскі, посадник міста Гемтремк; Доналд Ф. Фракассі, посадник міста Савтфілд; Стівен Дж. Зервас, посадник міста Гейзел Парк; Дейвід Г. Шеперд, посадник міста Овк Парк; Френк Дж. Лада, посадник міста Еллен Парк; Едвард Г. МекНамара, посадник міста Лівонія, і Горден Р. Брасн, посадник міста Гантінґтон Вудс. Крім цього, проклямації з нагоди 22 січня схвалили: Сенат стейту Мічіґен, Міська Рада Гемтремку, Міська Рада Дірборну та Міська Рада Стерлінґ Гайтс.

В офіційній частині програми брали ще участь: Оля Гвозд, Віктор Потапенко, Денис Ґруник, Юрій Юрків та Богдан Федорак.

Мистецьку частину програми виконав Чоловічий Хор „Дніпро" з Клівленду під дириґентурою Е.О. Садовського та Мішаного Хору „Дніпро" з Клівленду під дириґентурою Я. Ласовського. При фортепіяні Г. Яцишин і І. Кулик. Ролі солістів виконували: Роман Касараба, Олег Мороз, Юрій Оришкевич, А. Яцишин і А. Решецька.

Програму дня збагатив своїм виступом поет Олекса Веретенченко читанням своїх власних віршів, присвячених Актам 22 січня.

Молитвою „Боже Великий..." закінчено Святкову Академію.

Підготовкою святкувань зайнявся Відділ УККА Південно-Східнього Мічіґену. З його рамени створено Діловий Комітет, який очолював Микола Кавка, член Екзекутиви Відділу УККА. Членами Ділового Комітету були: Оля Гвозд, Денис Ґруник, Іван Лотоцький, Мартин Новаківський, Петро Рогатинський, Пилип Сотник, Федір Тимочко, Богдан Федорак, Адріян Черняк, Степан Юрків і Юрій Юрків.

Президент Картер заповідає ,,добровільні заходи" для потреби економіки

Вашінґтон. — Президент Джіммі Картер у формальному зверненні до Конгресу ЗСА піддержати раніше запропонований ним проєкт у висоті 31.2 більйона долярів для стимулювання крайової економіки, заявив, що його уряд пильно слідкуватиме за зростом заробіткових платень і цін на продукти та старатиметься вплинути на приватний економічний сектор контролювати інфляцію шляхом ,,добровільних заходів".

Президент Картер сказав, що головну ролю в контролі інфляції відіграватиме Рада стабільности платень і цін, дорадча установа, створена в половині 1974-го року після скасування Ради коштів прожитку, яка до того часу займалась частинною контролею платень і цін. Ця Рада пильно слідкуватиме за коливаннями платень і цін в рамках ширших заходів запобігти інфляції та буде періодично подавати до загального відома свої рекомендації у формі ,,добровільного повідомлення" як приватним підприємствам, так і зорганізованому робітництву країни.

Близький економічний дорадник президента Картера і голова Ради економічних дорадників Чарльс Л. Шульце запевнив під час пресової Конференції в понеділок, 31-го січня, що такі заходи не є предтечею заведення примусової контролі цін і платень — проти чого, як і в минулому, заявилися зорґанізоване робітництво і підприємці. Навпаки, — сказав Ч. Шульце, — ці заходи задумані як ключ до взаємної співпраці уряду, робітництва і приватного економічного сектора на добровільній базі для кращої контролі інфляції.

КОРПОРАЦІЯ „СВ. СОФІЯ" В ЗСА РОЗГОРТАЄ АКТИВНІСТЬ

Як уже інформовано, в Римі було створене Т-во св. Софії, що його очолив Блаженніший Патріярх Йосиф та яке буде правним власником всіх патріярших посілостей і дібр в Римі, а посередньо і в світі. Посередньо тому, бо подібні товариства-корпорації запляновано створити в усіх країнах українського поселення, згідно із законами цих країн. В Америці таке Т-во вже оформлено під назвою неприбуткової ,,Корпорації св. Софії" і воно з одного боку буде законним власником патріярших посілостей в цій країні, а з другого боку вже заплянувало та починає поступово здійснювати збірку Патріяршого Фонду, першим головним етапом якого буде збірка десять мільйонів долярів, які будуть відповідно інвестовані в цій країні та відсотки з яких будуть призначені на покриття біжучих видатків. Головою американської Корпорації св. Софії є Блаженніший Патріярх Йосиф, заступником голови д-р Романа Навроцька, секретарем проф. д-р Леонід Рудницький, а референтом Патріяршого Фонду та головою Фінансової комісії Корпорації є проф. д-р Роман Осінчук.

Про всі ці та пов'язані з ними інші справи інформували Екзекутиву УНСоюзу та редакцію ,,Свободи" представники Корпорації св. Софії і Т-ва за Патріярхальний Устрій Помісної УКЦеркви під час своїх відвідин в приміщеннях цих установ в полудневих годинах минулої п'ятниці, 4-го лютого. У відвідинах, крім згаданих, взяли ще участь: голова священичого Т-ва св. Андрея о. митрат Володимир Андрушків, почесний голова Т-ва за Патріярхальний Устрій о. митрат Володимир Білинський та колишні голови Т-ва за Патріярхальний Устрій і тепер активні члени Корпорації св. Софії д-р Мирослав Навроцький та д-р Зиновій Ґіль. Справи, що були головною темою розмов, з'ясовані в статті д-ра Романа Осінчука: ,,Наша Церква і Патріярший Фонд", надрукованій на 2-ій сторінці в цьому числі ,,Свободи", як і моральна та матеріяльна підтримка Корпорації і її плянів та акцій з боку УНСоюзу та його публікацій.

Під час відвідин і розмов в УНСоюзі. На фото (зліва): ред. А. Драган, гол. секретар УНС Володимир Сохан, проф. д-р Леонід Рудницький, проф. д-р Роман Осінчук, д-р Романа Навроцька, о. митрат Володимир Андрушків, гол. предсідник УНС Йосип Лисогір, гол. касир УНС мгр Уляна Дячук, о. митрат Володимир Білинський, д-р Мирослав Навроцький, д-р Зіновій Ґіль та гол. організатор УНС Степан Гавриш.

Київська ,,Радянська Україна" інформує, що в науковій бібліотеці Новгородського державного історико-архітектурного музею-заповідника виявлено ,,Азбуковник" — рукописний словник XVII сторіччя. У ньому знаходиться близько десяти тисяч слів у поазбучному порядку і до кожного з них дано переклад або тлумачення.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Орден за послугу

Совєтські газети, центральні і республіканські, помістили у числах з 15-го січня ц. р. довгі інформації і репортажі з церемонії вручення головою Президії Верховної Ради СССР Ніколаєм Подгорним ордену Леніна, найвищої нагороди СССР, генеральному секретареві Комуністичної партії Чіле, недавно виміняному Совєтським Союзом за політичного в'язня Владіміра Буковського, Луїсові Корвалянові. Немає сумніву, що врученням цієї нагороди представникові закордонної Компартії Москва бажала задемонструвати, що вона не перестала бути центром комуністичного руху, завданням якого є запанувати над цілим світом і рівночасно запевнити комуністичні ячейки в світі, що Кремль й далі готовий займатися підготовкою авантюр на широку скалю за посередництвом міжнародних корвалянів. Це запевнення вийшло з уст самого Леоніда Брежнєва, який підписуючи документ про нагородження Корваляна, заявив, що ,,ми і надалі будемо подавати вашій партії й іншим антиімперіялістичним силам в Чіле незмінну підтримку в інтересах боротьби за відновлення на вашій батьківщині свободи і демократії". Брежнєв при тому назвав Корваляна ,,борцем проти імперіялізму". Враховуючи те, що Чіле ніколи не проявляло імперіялістичних тенденцій, треба розуміти, що чілійський ватажок одержав орден Леніна не тільки за намагання перетворити свою батьківщину в слухняного сателіта Москви, але й за чергові послуги, тобто боротьбу проти політичних й економічних впливів в Південній Америці З'єднаних Стейтів Америки та інших антикомуністичних держав.

Не залишили поза увагою кремлівські верховоди і пропагандивного моменту у цих церемоніях. Ніколай Подгорний, вручаючи Корвалянові орден, заявив, що ,,ми довго чекали зустрічі з Вами, дорогий товаришу Корвалян, вірили, що вона відбудеться, всемірно наближували її. І час Вашого звільнення настав у результаті широкого руху солідарности народів Радянського Союзу та інших соціялістичних країн".

Не згадували, очевидно, кремлівські ватажки про заміну Корваляна за Буковського і про те, що виміна відбулася з ініціятиви і за згодою теперішнього чілійського уряду та що без цієї згоди жадна ,,солідарність країн соціялістичної співдружності'' не була б допомогла. Совєтські газети багато написали про ,,безсилість'' Піночета і брак аргументів для засуду Корваляна, але промовчали свої власні слабості і свою власну жорстокість у відношенні до інакомислячих осіб, борців за людські і національні права, які тисячами караються в численних в'язницях, концтаборах і психіятричних заведеннях, бо в цілому світі не можна б призбирати стільки політв'язнів, щоб за них заміняти всіх політичних жертв совєтської каторги.

Вручення ордена Леніна лідерові чілійських комуністів безперечно символізує інтенцію Москви й далі працювати в напрямі захоплення під свій вплив не тільки країни Корваляна, Чіле, але й всіх інших свободолюбних країн Латинської Америки та світу.

Ізраїльські і совєтські дипломати в ОН відбули розмови

Ню Йорк, Об'єднані Нації. — В четвер, 3-го лютого ц. р., тут відбулася зустріч голів делеґацій до ОН Ізраїлю і Совєтського Союзу для обговорення проблеми Близького Сходу. Названі країни не мають дипломатичних зносин, і тому зустрічі між делеґаціями відбуваються рідко. Речник совєтської місії до ОН заявив, що голова делеґації Ізраїлю Хаїм Герцоґ висловив бажання зустрінутись з головою совєтської місії Олегом А. Трояновським, який недавно перебрав це становище від Якова Маліка.

Д-р Роман Осінчук

НАША ЦЕРКВА Й ПАТРІЯРШИЙ ФОНД

У 1969 році, після посвячення Собору св. Софії у Римі, відбувся Четвертий Архиєпископський Синод Помісної Української Католицької Церкви. На цьому Синоді на підставі пакту Берестейської Унії з 1596 року та на підставі декретів для Східніх Церков, схвалених Ватиканським Собором II, зібрані усі наші єпископи під проводом свого тоді Києво-Галицького Верховного Архиєпископа, Блаженнішого Кир Йосифа схвалили стати безповоротно на патріярхальному уставі нашої Помісної Української Католицької Церкви.

Кілька років пізніше, в часі Святого Року та Українських Днів у Римі, відбулася ще одна історична й світла подія у нашій Церкві. Дня 12 липня 1975 року у соборі св. Петра під час Архиєрейської Служби Божої на гробі св. Петра о. д-р Іван Гриньох, священик-сослужитель, визначний богослов та знавець Східніх Церков, проголосив при престолі: ,,Блаженнішого Отця нашого Йосифа, Патріярха Києво Галицького і всієї Руси, пом'яни, Господи, нині і завжди і на віки віків''.

Про цю величну подію відомий журналіст Михайло Добрянський на сторінках ,,Нашого Голосу'' пише так: ,,Того, що сталося 12 липня 1975 року в Соборі св. Петра, ніхто не заверне. Ніхто не заборонить нам уважати Блаженнішого Отця Йосифа Патріярхом Помісної Української Католицької Церкви. Він обраний однодушно всенародним вибором Божого люду — вірних УКЦеркви. І хоч Папа ПавлоУІ з приводу своєї ,,східньої політики'' ще досі не здобувся на офіційне визнання Патріярхії нашої Церкви, то все ж таки багато високих церковних достойників з кругів Ватикану та цілої Вселенської Католицької Церкви сприяють нашим змаганням за привернення належних прав нашій найбільшій зі всіх Східніх Церков, які такі патріярхати мають, та нашого Блаженнішого Отця Йосифа вважають за Патріярха. А втім, усі вони добре знають, що Божий люд нашої Помісної Церкви величезною більшістю, не враховуючи маленької горстки нездецидованих чи обоятних, визнав нашого Блаженнішого Отця Йосифа за Патріярха Помісної УКЦеркви вже довго перед згаданим святочним проголошенням його на гробі св. Петра в Римі. І чи це Ватиканові та співробітникам його ,,східньої політики'' подобається, чи ні, то ми всі знаємо, що тут ми маємо до діла із теперішньою згубною для нашої Церкви східньою політикою Ватикану, з якою нам вільно не погоджуватися та згідно з нашою совістю стати як один в обороні слушних патріярших прав нашої Церкви-Страдниці. І тут, як дехто може думає, ми не маємо до діла ані з непомильністю Папи, ані з Його судовластю, бо ми визнаємо Папу за непомильного лише у справах віри та моралі, а його судовласть як Римського Патріярха відноситься до Римської Церкви, а не до Східніх Церков. Тим останнім Ватиканський Собор II своїми декретами не лише привернув усі їх автономні права, але ще й закликав усі Східні Церкви вернутися до своїх традицією освячених прав та обряду. І якщо не визнає офіційно нашого Патріярха теперішній Папа, то зроблять це його найближчі наступники, якщо, очевидно, й найдальше твердо обстоюватимемо патріярхальний устрій нашої Церкви. В додатку, це виразно ствердив наш Блаженніший Патріярх на останньому послуханні нашої Ієрархії у Папи в грудні м. року.

Як кожна організація, так і наша Церква для своєї діяльности вимагає фондів. Ці фонди мусять забезпечити наша громада, себто вірні УКЦ. Усім відомо, що під час Четвертого Архиєпископського Синоду. на Синодальні наради були допущені й вислухані представники священиків і мирян. Представники мирян устами д-ра Р. Осінчука, голови мирянської делегації, адвоката Б. Долішнього, президента Українців Католиків Канади, д-ра С. Вороха, представника Екзекутиви УККА, дали урочисті запевнення моральної та матеріяльної допомоги нашій Церкві, а проф. В. Маркусь у своєму окремому слові виступив з конкретною обіцянкою створення упродовж кількох років 10-мільйонового Патріяршого Фонду, щорічні відсотки якого запевнили б незалежну та безперерену дію нашої Патріярхії у діяспорі. Бож нас не може задовольнити скромна фінансова допомога, яку дає нашій Церкві Ватикан, чи Східня Конґреґація, вдержуючи в Римі велику й малу Семінарії, чи допомога деяким, створеним Ватиканом, Екзархатам нашої Церкви, бо разом з цією допомогою йде теж латинізація, чи американізація нашої Церкви. І на це не треба нам звертати тут багато уваги, бо воно очевидне. Лише патріярхальний устрій та керівництво нашої Помісної Церкви нашою рідною Ієрархією та постійним Синодом на чолі з нашим Патріярхом може створити сильний український католицький центр в лоні Вселенської Церкви та охоронити нашу Церкву від зайвих впливів Східньої Конґреґації, запевнити нашій Церкві світлий розвиток та зберегти на довгі роки нашу іміграцію і її нащадків при своїй Церкві та своїй народности.

Обіцянка матеріяльної допомоги представників мирянства на Четвертому Архиєпископському Синоді здійснювалася лише частинно доривочними збірками на патріярший фонд, але ще й досі не створено постійного непорушного фонду. Ми з признанням мусимо відзначити велику жертвенність праці та гроша наших вірних у всяких збіркових акціях, створених ад гок різних комітетів, а зокрема збіркової акції, веденої на терені ЗСА нашим Товариством за П. У. УКЦ. На сторінках нашої преси, чи на різних мирянських зборах постійно віджививала однак ідея згаданого непорушного Патріяршого фонду, з якого самі відсотки забезпечували б усі потреби Патріярхії. У вересні 1976 року на сторінках ,,Свободи'' цю справу досить обширно обговорював д-р Р. Смик. Це все є доказом журби мирян за матеріяльне забезпечення нашої Церкви та доказом актуальности проблеми Патріяршого Фонду.

Їх Блаженство Патріярх Йосиф після звільнення із своєї 18-літньої важкої московсько-большевицької каторги у відносно короткому часі перебування у Римі довершив просто неймовірних здобутків для Української Католицької Церкви у центрі християнського світу — Римі. Собор св. Софії, Український Католицький Університет з великою бібліотекою, обитель оо.Студитів у Кастель Ґандольфо, відкуплення у центрі вічного міста української історичної пам'ятника-церкви святих Сергія і Вакка з чудотворчою іконою Жировицької Божої Матері та трифронтового будинку, в якому по грунтовному відновленні влаштовано Патріярший Двір, архіви й музей українських церковних цінностей та українського мистецтва, створення там першої української католицької парафії у Римі, а врешті в будинку приділено багато місця гостинниці

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р В. Шандор

ЗГАДУЮЧИ МИНУЛЕ

У вересні 1975 року ,,Бізантінік Кетолік Ворлд'', орган Піттсбурзької греко-католицької епархії карпатських русинів заповів, що починає публікувати спогади д-ра Юлія Марини, каноніка Мукачівської епархії в Ужгороді, тепер в ЗСА. Часопис рівнож заповів, що о. д-р Марина в роках 1938-1944 грав визначну ролю в політичнім житті Карпатської Руси. В цій добі він був назначений урядом Мадярщини адміністратором Карпатської Руси, а пізніше головою Шкільного департаменту.

І дійсно, від того часу потійно появляються на сторінках часопису наведені спогади. Доба, про яку мова, належить до найсумнішої і найтрагічнішої для карпатських українців-русинів, тому ми з нетерпінням чекали, як о. д-р Марина насвітлить саме цю добу, в якій він брав таку визначну участь. Доба, про яку пишемо, важлива й тому, бо досі ще ніким належно не опрацьована.

Не сумніваємось, що о. д-р Марина багато дечого знає і з прямої і позакулісової чинности тих, які протягом двадцяти років нашої приналежности до Чехо-Словаччини підміновували, будучи в службах Мадярщини чи Польщі, наше національне і культурне життя. Ми сподівались, що о. д-р Марина — син нашої землі, народжений в Лугах, Мараморщина, відчує в собі національну гордість і обов'язок написати правду, — все так, як він те бачив і пережив. Та, на жаль, з його спогадів зовсім ясно виходить, що він належить до тієї категорії людей, яких мадяри ставили під рубрику ,,по-руськи говорячий мадяр''.

Читаючи в пресі спогади о. д-ра Марини, переконуєтесь, що він не зробив ні одного закиду Мадярщині і її політиці, як рівнож замовчав справи великої історичної ваги, в яких сам вирішав, або про які як учасник мусів бути інформований. Тому, щоби допомогти о. д-ру Марині, хочемо пригадати йому деякі справи, про які він напевно знає, і які в своїх спогадах замовчав.

1. Було загально відомо, що Мадярщина фінансувала Куртякову партію в добі між двома світовими війнами. Бродій був головою цієї партії в 1938 році, й тому став на короткий час прем'єром Подкарпатської Руси. На процесі в Ужгороді в 1945 році проти Бродія і Комп. о. канонік Ільницький признався і потвердив, що сам носив гроші для партії від мадярського консула в Братіславі. Є рівнож відомо, що Бродій брав гроші від Мадярщини під прибраним прізвищем ,,Берталан''. Автор, пишучи про Куртякову партію, всю злобу вилляв на чехів, а про це ,,забув'' згадати. Партія Куртяка головно ,,боролась'' за автономію, тому цікаво було б знати ближче знати, що діялося поза кулісами цієї ,,боротьби''.

2. Отець д-р Марина в добі окупації Карпатської України мадярами був головою шкільництва. Мадярщина зразу в початках окупації ліквідувала половину нашого шкільництва й пропустила зі служби все наше свідоме учительство. Були створені т. зв. комісії для оправдання, до яких кожний міг робити донос на наших учителів без особистого підпису, що мадярони обильно й робили. Понад тисяча учителів опинилася без праці. Їм давали за вину навіть те, що вони вчили з підручників, схвалених Шкільним Рефератом в Ужгороді в добі Чехо-Словаччини, в яких були критичні ствердження про Мадярщину. Свідомих студентів при матурі провалювалось і по два рази. Було б цікаво довідатись, хто підписував звільняючі декрети для учителів і хто видавав розпорядки для ліквідації нашого шкільництва і чому? В досі опублікованих спогадах о. д-р Марина ,,забув'' про це згадати.

3. Відомо, що карпатські українці-русини за жадну ціну не хотіли знову належати до Мадярщини. Свій малий, обкроєний Віденським арбітражем край, зберігали, як око в голові. Наш нарід спокійно й чесно працював, тішився своїм здобутком федеральної державности не мав наміру нікому нікому кривдити, чи шкодити. В той сам час Мадярщина і Польща висилали до нас свої підривні групи, Мадярщина ,,Рондьош Ґарда'' — Цурава Ґарда, — які своїми акціями нищили наші школи, мости, вбивали людей, вносили заколот. Ми були би вдячні, якби о. д-р Марина описав нам подію, якої сам був учасником. Дня 18-го листопада 1938 року Мадярщина приготовила військовий збройний напад на Карпатську Україну, до якого підготовчу працю мала виконати ,,Цурава Ґарда''. Командантом ,,Цуравої Ґарди'' був витязь Микола Козма, кол. член Генерального штабу армії, тепер голова розвідчої служби. Для тієї цілі Мадярщина зосередила на кордонах поважні військові сили різних років зброї. ,,Цурава Ґарда'' мала увійти на Карпатську Україну, викликати заворушення і зажадати іменем Народної Ради Карпатської України мадярську армію на допомогу. Таким чином, напад мав бути леґалізований. Дня 20-го листопада преса Мадярщини мала принести цю промадярську декларацію Народної Ради Карпатської України в окремих виданнях. 19-го листопада під тиском закордонних державних чинників ціла ця акція була відкликана. Мадярські власті про відклик акції забули повідомити один часопис ,,Фелвідейкі Мадяр Гірлап'' (Верховинський Мадярський Вісник); і цей часопис наступного дня приніс великими літерами сенсаційне повідомлення: ,,Карпатська Україна просить про допомогу''. В днях підготовки цієї акції о. д-р Марина переговорював з М. Кузмою на посілості мадярського священика Мейч в справі цієї акції. Отець д-р Марина був у дорозі до Будапешту на запрошення прем'єр-міністра Телекі. Ми навели тільки малу частину того, що плянувалось. Така широка акція на державну скалю мала без сумніву багато цікавих моментів, які мають своє історичне значення. Було б добре, щоби о. д-р Марина правдивим і повним описом тих подій прислужився для історії свого народу.

4. Отець д-р Марина був членом т. зв. Куртякової партії, яка працювала у нас за мадярські гроші. В червні 1938 року відбулися в Ужгороді тайні і строго довірочні наради з програмою — ,,Як повалити Чехо-Словаччину і приєднати Подкарпатську Русь до Мадярщини''. Мені невідомо, чи о. Доктор особисто брав участь у тих нарадах, але, як провідний член партії та член її президії, напевно має точні дані про учасників тих нарад і про їх рішення. В своїх спогадах о. д-р Марина призабув про це згадати, а нам все таки було б цікаво довідатись дещо ближче про подію як-не-як історичної ваги.

5. Отець д-р Степан Фенцик — дальша сумна постать у нашій історії. В своїх спогадах о. д-р Марина пише, що ,,для того, щоби фінансувати свої політичні амбіції, він (д-р Фенцик — В. Ш.) потребував значні фонди. Будучи практичним чоловіком, він вирішив шукати фінансової допомоги у своїх земляків у Америці''. Ми признаємо, що о. д-р Фенцик був не тільки практичним, але навіть дуже практичним чоловіком, бо він потрапив брати гроші від чехів, поляків, мадярів і американських русинів; він був головою Русської Національної Автономної Партії, яку спочатку фінансували поляки, але в березні 1938 року передали мадярам для координування акції проти українців-русинів. Таким чином о. д-р Фенцик був плаченим агентом Польщі і Мадярщини. Маємо підстави сподіватись, що, крім цих наведених нами скромних даних, о. д-р Марина знає далеко більше про чинність о. д-ра Фенцика, які рівнож уважав потрібним затаїти перед історією і правдою.

У житті нашого народу новішої доби є ще багато подібних невияснених справ. Уважаємо, що людина на так високім і відповідальнім рівні державної гієрархії зобов'язана сказати правду, бо, як каже Святе Письмо, і блудному синові було відпущено, коли покаявся із своїх гріхів. Є випадки, де історія виправдує помилки людей. Історія, проте, ніколи не виправдує тих, що свідомо шкодять своєму народові та фальшують його історію.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Я з великим зацікавленням і задоволенням прочитав дуже актуальну, правдиву і преважливу статтю д-ра Івана Куйдича п. з. ,,УККА - шкільництво - молодь - суспільство'' в ,,Свободі'' за 13 січня ц. р. Якби такі й подібні статті друкувалися в ,,Свободі'' та в інших наших газетах і журналах від 1945 - 50 років можливо частіше, тоді вони напевно багато допомогли б нашим школам українознавства і батькам рятувати нашу молодь від її денаціоналізації та потопання в чужому людському морі.

Для успішної боротьби з тим великим національним лихом конче потрібно всім, УККА, його Шкільній Раді та, особливо, батькам і учителям наших шкіл українознавства, редакторам і журналістам, робітникам Пласту і СУМА та кожній нашій громаді спільними заходами усувати всі ті перешкоди, виявлені д-ром І. Куйдичем в його статті, щоб поліпшувати стан і навчання в наших рідних школах та відвідування їх якнайбільше числом дітей, і щоб з дитинства прищеплювати їм любов до всього українського.

П. Пилипенко
Фінікс, Арізона

Триденні святкування Державности й Соборности України у Філядельфії

(2)

На думку промовця, українці у вільному світі повинні відкинути на бік усякі дрібничкові розходження, а єднати всі свої сили в боротьбі за саме збереження українського народу на Рідних Землях. У світлі страхіть, існуючих переслідувань в Україні з одного боку, а тих зусиль і жертв, що їх поносять українські неодержимі на Рідних Землях з другого боку; всі дрібничкові розходження поміж різними групами українців у вільному світі повинні б відійти на задній плян і всі повинні б об'єднано прямувати до визволення українського народу.

Мистецьку частину академії виконали: чоловічий хор ,,Прометей'' під диригентурою Михайла Длябоги й при акомпаньяменті п-ні Г. Мазурок; солістки оперових театрів Галини Андреадіс, при акомпаньяменті Джозеппе Мороло; вокальне тріо СУМА ,,Соловейки'', під мист. керівництвом Зої Маркович; та збірної рецитації ,,В ім'я української державности'' обробки проф. д-р Наталії Пазуняк, у виконанні студентів і студенток - Дори Варварів, Уляни Бачинської, Олега Завадівського, Андрія Бойка і Марусі Михайлюківної.

Всі мистецькі точки програми були на найвищому рівні. Чоловічий хор ,,Прометей'' виступив у складі 60-ти осіб і здобув для себе найвище признання учасників. У першій половині він відспівав ,,Хор підземних ковалів'' С. Людкевича, ,,Ой, пущу я кониченка'' М. Лисенка та ,,Ой, що ж бо то за ворон'' М. Лисенка - з солістами А. Рогач, І. Шпильчак, Я. Микієвич, А. Бойко й І. Кушнір. У другій частині ,,Прометей'' виконав ,,Стрілецьким шляхом'' М. Гайворонського ,,,Карпати'' І. Шамо й ,,Пісня'' А. Гнатишина. За ентузіязм публіки, ,,Прометей'' зробив велику несподіванку надлатком ,,Крізь завії'' на слова члена хору й громадського діяча Філядельфії д-ра Олександра Білика, муз. Малишка.

Солістка оперових театрів, Галина Андреадіс, при акомпаньяменті відомого композитора й музичного продуцента Джозеппе Мороло, в першій частині виконала ,,Арію Варвари'' з опери ,,Богдан Хмельницький'' муз. Данкевича, ,,Думу (мати Україна), муз. Майбороди й ,,Скрізь плач'' Лесі Українки, муз. Зої Маркович. У другій частині програми вона відспівала ,,Арію Насті'' з опери ,,Тарас Бульба'', муз. М. Лисенка, ,,Любіть Україну'' слова Сосюри, муз. М. Фоменка й невиконуваний досі твір О. Бортнянського про тугу за Україною. Захоплена публіка виконанням творів і тонкістю інтерпретації спонукала Галину Андреадіс до надлатку ,,Хусточка блакитна'' муз. Остапенка.

Тріо СУМА ,,Соловейки'' - пані: Т. Петришин, С. Дейнека і О. Максимюк виконали з чуттям ,,Соловейко'' М. Кропивницького, ,,Колись дівчино мила'' Л. Лепкого й ,,Марш куреня Бойків'' в обробці Зої Маркович. Мистецька рецитація монтажу уривків різних творів, які представляли добу гетьмана Івана Мазепи, добу Українських Визвольних Змагань 1917 1921 рр. та добу Шестидесятників була вдало інсценізована й залишила дуже миле враження на учасниках академії.

Святкова академія, що її закінчено українським національним гимном, була під кожним оглядом на вершинах. Жаль, що не всі українські громадяни Філядельфії взяли участь і таки не зовсім виповнили простору залю, яка має дуже доступний доїзд.

Завершено святкування річницю Державности й Соборности України багатолюдними благодарственними Службами Божими в усіх українських церквах Філядельфії у неділю, 23-го січня ц-р. Владика Василь Лостен, Апостольський Адміністратор Філядельфійської Митрополії, видав спеціяльного пастирського листа з приводу цієї річниці й відслужив Архиєрейську Службу Божу в Митрополичному Соборі Української Католицької Церкви в сослуженні чисельного духовенства та при співі Митрополичного Хору, що складається з кількох хорів Філядельфійського деканату та Ню Джерзі. Владика Василь виголосив прекрасну проповідь українською та англійською мовами до зібраних вірних, які майже виповнили простору катедру.

У православному катедральному храмі св. Володимира Божественну Літургію відслужив настоятель і декан митроф. протоієрей Степан Біляк із зворушливою проповіддю. У обидвох катедральних соборах взяли участь представники ветеранських, молодечих і суспільно-громадських організацій з прапорами. В українській баптистсько-євангельській радіопередачі в неділю вранці відзначено річницю державности й соборности України окремим словом, в якому, до речі, висловлено жаль, що в Четвертому Універсалі нема згадки про Бога... Проповідник завважив, що американський нарід щасливий, своє бо державне життя розпочав з Богом, покликаючися на Нього в своїй Декляраці Незалежности.

НАША ЦЕРКВА...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

для українських паломників. А вже з великим признанням треба бодай згадати про видавничу діяльність. У цьому короткому часі вийшло біля 100 наукових публікацій, а серед них кілька монументальних книг. Вони розходяться по цілому християнському світі та ширять наукову правду про нашу Церкву й наш Народ. Це все неоцінений вклад нашого неструджного Патріярха та його найближчих, ледве кількох, співробітників, Тож ледве чи треба доказувати, яке значення для Української Церкви й українського народу в діяспорі і на Батьківщині має український християнський Центр у Римі. За цю працю на Блаженнішого дивляться чужинці з подивом і пошаною та неоднократно оцінюють його згадані культурно-церковні здобутки далеко краще як деякі наші.

Очевидно, що й про забезпечення тих дібр та цінностей думав наш Блаженніший Патріярх та багато часу й труду витратив на те, щоби вони залишились назавжди власністю Помісної УКЦеркви і не дісталися у чужі руки. Для тієї цілі основав у 1970 році у Римі корпорацію „Св.Софія", головоі якої є Їх Блаженство Патріярх Йосиф. Корпорація „Св. Софія" є оформлена згідно з леґальними вимогами Ватикану та італійського уряду і є правним власником усіх патріярших дібр. У 1974 році на доручення Блаженнішого засновано та, згідно з американськими законами, оформлено корпорацію „Св. Софія" у ЗСА, головою якої є теж наш Патріярх. Ця корпорація має свої банкові конта у ЗСА та є „такс екземпт". Подібні корпорації плянуються у Канаді та інших країнах. Треба підкреслити, що ці правно оформлені установи набирають для нас ще більшого значення, коли взяти до уваги розвиток політичних подій в Італії в останніх роках та прихід до щораз більшого голосу італійських комуністів. Забезпечення дальшого існування та запевнення розвитку й росту усіх патріярших установ є одним із головних завдань такої корпорації.

При кінці січня 1977, В році ювілейних святкувань 85-ліття уродин і 60-ліття священства Їх Блаженства Патріярха Йосифа, на сторінках „Свободи" появилось звернення до мирян УКЦ Управи корпорації „Св. Софія" у ЗСА зі закликом творення Патріяршого Фонду шляхом організування на цей фонд збірок, фінансових пожертв, записів тощо; щоби таким чином упродовж 2-3 років створити постійний мільйоновий Патріярший Фонд. На таку акцію, як відомо, ще у вересні 1976 р. дав своє благословення наш Блаженніший Патріярх, а на опікуна й економа Патріяршого Фонду в Канаді та ЗСА призначив Владику Ізидора Борецького з Торонта.

Творення мільйонового Патріяршого Фонду — це сміливий крок нашого мирянства. Дехто може сказати, що такий мільйоновий фонд є понад наші сили, коли в той сам час звертаються до нашої громади за пожертвами ще й інші наукові установи. Проте, взявши до уваги всі ці жертви крови, які складає наш нарід на Батьківщині, то наші грошеві пожертви не мають ніякого порівняння. Очевидно, згадані наукові інституції нам також потрібні, бо вони мають вітальне значення для розвитку вільної української науки та ширення наукової правди у вільному світі. Проте, найбільше значення для духового розвитку нашого народу мала від найдавніших часів і має тепер наша Церква. Рідна Церква формує душу народу та розвиває у людини християнський світогляд, спертий на взаємній любові, пошані та толеранції, а це веде до єдности народу. Вона виховує людину у вірі в Бога та післанництві нашої Церкви-Страдниці тут у діяспорі й там в Україні. Не в одних катаклізмах наша Церква причинювалася до нашого національного відродження, а тут в Америці також дала почин до цілого організованого громадського життя нашої іміґрації.

Незавидна доля та нищення нашої Церкви на Батьківщині та загрожена наша Церква тут у діяспорі кличе нас усіх, її вірних, на порятунок. Будьмо щедрі та в 2-3-ох роках створім 10-мільйоновий Патріярший Фонд. Коли ми себе порахуємо в ЗСА та Канаді, то в цих країнах є 150.000 свідомих українських католицьких родин. Коли кожна родина пожертвує через три роки по 20 долярів, то легко досягнемо суму 10-мільйонового Патріяршого Фонду. Чи річ на пожертва 20 долярів є для свідомої родини велика' Аж ніяк не можна такої пожертви рівняти із жертвами наших братів в Україні. Не заведім надій — будьмо щедрі на Патріярший Фонд!

Думаю, що за цією статтею загального характеру слідуватиме ряд інших статтей, так потрібних для висвітлення усіх сторінок проблеми Патріяршого Фонду та методи збирання цього фонду. Для справного збирання такого фонду треба ще й великого зрозуміння справи, багато здорової пропаганди та досвіду у збірковій акції.

Тому у перших лавах організаторів Патріяршого Фонду повинні надалі залишатись наші досвідчені та жертвенні патріярхальники та давніше потворені збіркові комітети, а наше Товариство за П У УКЦеркви повинно завжди стояти на перших позиціях пропаганди та поширювання збіркової акції на Патріярший Фонд до кожної парохії та до кожного мирянина.

Можна сподіватись, що в цій благородній акції наші миряни знайдуть велику допомогу наших священиків та благословенство наших Ієрархів.

Січневі Роковини в Сан Дієго

Сан Дієго. (О.С.).—Урочисто й соборно відзначили українці міста Сан Дієго в Каліфорнії роковини актів боротьби українського народу за свої національні права. 23 січня ц.р. у привітливій „Залі Національностей" зібралися майже усі місцеві українці, разом із гістьми із холодних сторін країни. Вказавши на важливість актів 22 січня, голова місцевої громади О. Скоп під загальні оплески представив прия вним учасників та співтворців тих славних подій, ветеранів — П. Кащенка, В. Дмитренка, Л. Романюка та М. Ґадзяцького.

Доповідь про повідзначувані історичні події виголосив інж. Леонід Романюк— відомий український діяч і публіцист. Проголошену посадником міста Вілсоном декляpацію Дня Української Державности прочитав Богдан Климкович, після чого студентка Надія Скоп продеклямувала твір Василя Симоненка „Задивляюсь у твої зіниці".

Прикрасою програми був мистецький виступ гри на бандурі та співу Андрія Китастого гідного наслідника свого талановитого батька. Дуетом гри на піяно студенток Валентини Матіяш та Наді Скоп завершилась мистецька частина свята.

Щедро відгукнулися присутні на заклик збірки для потребуючих допомоги українських інвалідів-ветеранів.

П О Д Я К А

В часі моєї майже шестимісячної недуги чимало моїх друзів, приятелів та знайомих відвідали мене в шпиталі і дома, листовно і словно зложили побажання видужання та жертвували свої молитви, благаючи для мене Божих ласк. Свідомий моїх великих зобов'язань, повертаючи до здоров'я, складаю найщирішу подяку Вп. д-рові О. Лятишевському за незвичайно совісну лікарську опіку і переведення трьох складних операцій, Вп. д-рові С. Турнер за спеціяльне лікування після операцій, Впр. о. протоігуменові П. Пащакові, ЧСВВ, за духовну і моральну опіку, та рідні, друзям, приятелям і знайомим за їх щиросердечні і доброзичливі вияви співчуття для мене і моєї родини в часі моєї недуги.

ЕВГЕН ЛОЗИНСЬКИЙ

**Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими,
що з Волі Всевишнього відійшов у Вічність,
25 січня 1977 року на 74-му році життя**

**бл. п.
ВІКТОР ЛАЦ**

з Рівного, на Волині

ПОХОРОН відбувся 28 січня 1977 р. при участи Друзів і Знайомих, з похоронного заведення п. Колодія, до церкви Св. Тройці на Скрентоні, а відтак на цвинтар Brooklyn Н.С.А. в Кліввленді, Огайо.

•

Цією дорогою складаю сердечну подяку о. Ф. Коваленко за проведення похоронних обрядів. Пану Колодієві за організований похорон. Хористам і Всім, хто не дивлячись на страшну снігову хуртовину, віддали останній поклін Покійному.

Сердечно дякую Всім, хто допоміг мені в цей болючий час.

Дружина ЛЕСЯ ЛАЦ

**В ПЕРШУ І НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ,
ЯК З ВОЛІ БОЖОЇ ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ
мій Дорогий і Незабутній
МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ**

**бл. п.
Інж. ВОЛОДИМИР ЛЕВ
ЕРДЕНБЕРҐЕР**

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

**в ЦЕРКВІ СВ. АНДРЕЯ на ПАРМІ, Огайо —
16-го ЛЮТОГО 1977, год. 8 рано,
20 ЛЮТОГО 1977, год. 10 рано;
в ЦЕРКВІ СВ. ПОКРОВИ —
16 ЛЮТОГО 1977, год. 9 рано,
27 ЛЮТОГО 1977, год. 11 рано.
16 ЛЮТОГО 1977 в АРГЕНТИНІ, РИМІ і ПОЛЬЩІ.**

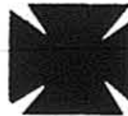
Просимо Друзів і Знайомих згадати Покійного в цей день у своїх молитвах.

•

В пам'ять Покійного жертвуємо:

200.00 дол. .... на будову церкви
200.00 дол. .... на Рідну Школу

**Дружина — ЯРОСЛАВА
дочка — ІНҐРІД ЛІДІЯ НЕБЕШ з мужем
д-ром ЕВГЕНОМ і Дітьми**

**Ділимося сумною вісткою, що несподівано, 5-го лютого 1977 року,
на 50-му році життя, відійшов у Вічність,
наш Найдорожчий МУЖ і ТАТО**

**бл. п.
ГРИГОРІЙ АНДРУСИШИН**

народж. в Хороброві, пов. Бережани, Україна.

ПАНАХИДИ за Покійного в понеділок, 7-го лютого і вівторок, 8-го лютого 1977 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми, 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН в середу, 9-го лютого 1977 р. о год. 9:30 ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Юрія, Схід 7-ма вул. в Ню Йорку. Тлінні Останки Покійного будуть зложені на цвинтарі Святого Духа, Hamptonburgh, N.Y.

Горем прибиті:

**дружина — ЛІДІЯ
доньки — ЛЮБА і ЛІДА КОСТИРКА
з мужем МИХАЙЛОМ
Ближча і дальша Родина в Америці і Україні**

•

Замість квітів, просимо складати пожертви на „Будову Церкви св. Юрія в Ню Йорку".

З'їзд прихильників УНР у Канаді

У суботу, 13-го листопада м.р. у Гамельтоні, в залі Сиτі Мотор Готель відбувся черговий 4-ий Всеканадський З'їзд Об'єднань Товариств Сприяння Українській Національній Раді.

Разом із 67-ма делеґатами від 10-ти Товариств та поважним числом запрошених гостей на залі були присутні та брали жваву участь в нарадах З'їзду президент УНР в екзилі М.А. Лівицький та керівник ресорту військових справ генерал В. Філанович. Перед приступленням до ділової частини програми З'їзду, М. Липовецький попросив о. митрата В. Федака до переведення молитви за успішний перебіг З'їзду. Потім він відчитав ряд письмових привітів учасникам З'їзду, а згодом наступили усні привітання, які викликали приємне враження й підбальорили настрій делеґатів.

Нарадами З'їзду, бездоганно, керувала Президія в складі: члена УНРади від громадського сектора майора В. Роєнка — голови, його заступника А. Степанюка, а секретарювали пані О. Кульчицька та М. Кушнірук. За бажанням делеґатів З'їзду, до почесної Президії засіли: президент М.А. Лівицький, генерал В. Філанович, отець митрат В. Федак, доктор Г. Янішевська, майор Панчук та М. Волосевич.

Звітну доповідь за працю Товариств Сприяння виголосив М. Липовецький минулої каденції Головної Управи, а фінансовий звіт представив скарбник Головної Управи п. Нечипорчук. Недивно, що в дискусіях над звітами найбільш уваги, дискутанти, присвятили фінансовим справам. Так воно є скрізь. Жертводавці й ентузіясти фінансових збірок щиро турбуються аби кожен, з тяжко придбаних центів був спрямований в найбільш важливе русло наших загально-національних потреб. З приємністю підкреслювалось, що рікрічно, пожертви на підтримку праці Державного Центру збільшуються, число жертводавців зростає не зважаючи на інтенсивну проти УНРадівську діяльність різних опозиціонерів та відламків політичних партій — членів УНРади.

Під час дискусії також піддано було критиці недостатні контакти та слабі зв'язки Головної Управи з Управами Товариств та одноразово закликалось аби наступна Управа цей недогляд усунула.

Пан В. Чміленко, від імени Контрольної комісії, зачитав акт контролі діяльности Головної Управи та в кінцевому заключенні вніс пропозицію делеґатам З'їзду уділити абсолюторію цілому складові уступаючої Головної Управи, що делеґати одноголосно затвердили.

Найбільш атракційним моментом для делеґатів і гостей З'їзду була промова президента М.А. Лівицького, в зміст якої був включений привіт учасникам З'їзду від Президії та Виконного органу УНРади, обширна інформація з діяльности поодиноких ресортів Державного Центру, проблема України в сучасному міжнародно-політичному житті, як рівнож інформації з відтинку переговорів в напрямку сконсолідування всіх самостійницьких політичних партій і груп на базі Української Національної Ради.

У кінцевих точках програми З'їзду обрано новий склад Головної Управи, яку очолила д-р Г. Янішевська, заслухано та затверджено текст резолюцій, що їх представила Резолюційна комісія та винесено ряд постанов, на основі яких має базуватися праця Головної Управи в біжучому часі.

З'їзд закінчено відспіванням українського національного гимну.

В.Ч.

В. БУКОВСЬКИЙ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

БУКОВСЬКИЙ: — Найважнішим у цьому було те, що ви ніколи не знаєте, коли скінчиться перебування в такому заведенні. Кожний в'язень, навіть в найгірших умовах, ув'язнення бачить світло на кінці тунелю, знає про кінець свого строку. Але коли вас забирають в психіятричний шпиталь, вони замикають без визначеного терміну, і звільнення залежить від лікаря, від психіятра. Вони вимагають від кожного в'язня в такому заведенні засудження його переконань, від засудження своїх вчинків до визнання самого себе божевільним. Без цього признання вони нікого не випускають, і якщо ви відмовляєтесь змінити свої переконання і відношення, вони ніколи не кажуть, що вас покарають, вони кажуть, що ви божевільний, що ви самі не знаєте, наскільки ви хворі.

ВОЛЛЕС: — Це лікарі, лікарі це роблять?

БУКОВСЬКИЙ: — Очевидно, вони всі зн[illegible] що ці люди є зовсім нормальні.

ВОЛЛЕС: — Скільки тепер у Совєтському Союзі політичних в'язнів? Чи Ви це знаєте?

БУКОВСЬКИЙ: Я знаю точно і казав це багато разів, що ми маємо 250 мільйонів політичних в'язнів — точна кількість населення країни.

ВОЛЛЕС: — Ви кажете, що одна четверта більйона є політичними в'язнями, все населення?

БУКОВСЬКИЙ: Так.

ВОЛЛЕС: Чи й Ольга Корбут — політичний в'язень, чи Євгеній Євтушенко — політичний в'язень, чи Дейвид Ойстрах, скрипаль, — політичний в'язень?

БУКОВСЬКИЙ: — Я думаю, що так.

ВОЛЛЕС: — Вони нещасливі :..

БУКОВСЬКИЙ (перебиває): — Навіть містер Корвалян, який приїхав до Москви, також став політичним в'язнем. Він ще цього не знає, але згодом зрозуміє це.

ВОЛЛЕС: — Чілійський політичний провідник, комуніст, є зараз політичним в'язнем Совєтського Союзу?

БУКОВСЬКИЙ: — Так, може, він сам цього зараз не розуміє, але пізніше він зрозуміє...

ВОЛЛЕС: — Чи тому, що він не зможе говорити те, що він хоче сказати?

Згідно з твердженням Буковського, навіть Леонід Брежнєв є певного роду політичним в'язнем. (Знову з запитом до Буковського): Чи Брежнєв не може дістати книги, які він хоче прочитати?

БУКОВСЬКИЙ: — Я певен, що це нелегка справа для нього, і це тому, що він не має причин мати таку літературу. Ми маємо, бо ми не боїмося. Але для Брежнєва — це скомплікована справа.

ВОЛЛЕС: Ви хочете сказати, що якби Брежнєв захотів дістати книгу із ЗСА...

БУКОВСЬКИЙ (перебиває): — Солженіцина, наприклад.

ВОЛЛЕС: — Солженіцина. Хотів би (він) перечитати Солженіцина?

БУКОВСЬКИЙ: — Він мусів би спитати когось зі свого оточення дістати це, і його запитали б — навіщо?

ВОЛЛЕС: — Ви дійсно так думаєте?

БУКОВСЬКИЙ: — Я певен цього.

ВОЛЛЕС: — Що Ойстрах думає про Вас? Що Корбут, що Євтушенко думають про Вас? Або про Сахарова, або...

БУКОВСЬКИЙ (перебиває): — Я гадаю, що вони вважають мене і моїх приятелів за певного роду „божевільних'' людей. Це ж божевілля! Це є дійсно божевільна людина, якщо вона пробує сказати щось, говорити проти уряду. Це ж велика система (панування). Така сила військa, така сила поліції, така сила КҐБ! Такі жахливі в'язниці, психіятричні заклади! Всі це добре знають. Всі добре знають, що станеться якщо вони чинитимуть будь-який опір...

ВОЛЛЕС: В такому разі хочу запитати Вас... Ні, серйозно. Чи це можливо, що Ви є трохи ненормальним?..

БУКОВСЬКИЙ (заскочений, затримався з відповіддю): Чи це можливо?..

ВОЛЛЕС (перериває): — Чекайте! Хвилинку зачекайте. Ось людина, молода людина. Ви провели третину Вашого життя у в'язниці або в шпиталі, в психіятричному закладі, в таборі. І кожного разу, коли Ви були звільнені, Ви знову виступали проти цієї системи. Це — немов би Ви хотіли повернутися назад (в ув'язнення. —Прим. Т. К.).

БУКОВСЬКИЙ: Певно, що я ніколи не тужив за таборами, або в'язницею. Але в Совєтському Союзі всі звикли до гніту, і ніхто... властиво, не всі, але так багато людей тепер не вірять у можливість звільнення.

ВОЛЛЕС: — Чи вони певні, що ніхто не буде випробовувати систему, бо ніхто не вірить в можливість звільнення?

БУКОВСЬКИЙ: — Це є основа цієї системи. Це чому вони можуть тримати людей у своїх руках. І під час сталінського періоду і перед ним так багато людей було забито, без жадних пояснень, обвинувачень... Мільйони людей померли з голоду. І всі переконались, що ця система ніколи не припинить діяти. Неважно, які великі жертви, які вбивства! Вони досягнуть свого, своєї цілі.

Це дійсно дуже тяжко пояснити людям, які не страждали там, які не мали досвіду... Одного разу, я пам'ятаю, — тому, що я в душі біолог, — бувши в експедиції в Сибірі, в алюміньових копальнях, я зловив три муравлі й замкнув їх. Вони намагалися вилізти кілька сотень разів, але після того цілком перестали — не відновлювали своїх намагань. Я їх випустив на траву. Минуло пару днів, а вони все ще не пробували вилізти. Ось так є з нашими людьми у Совєтському Союзі.

ВОЛЛЕС: — Чому ж вони тепер вирішили звільнити Владіміра Буковського?

БУКОВСЬКИЙ: — Я гадаю, що завдяки тому, що з-зовні, в західніх країнах, велася велика кампанія у моїй обороні, в обороні моїх друзів. Я не маю сумніву, що це. — єдина дорога до їх звільнення. Це — єдина підтримка. Це справді є єдиною можливістю підтримувати їх, допомогти їм виїхати зі Совєтського Союзу; і не тільки виїхати, але й у Совєтському Союзі створити для них програму...

ВОЛЛЕС: — Кампанія з-зовні?

БУКОВСЬКИЙ: — Так, точно, це — єдиний спосіб.

ВОЛЛЕС: — Ви не любите детанту. Чому?

БУКОВСЬКИЙ: — Тому, що це для нас в Совєтському Союзі — зрада.

ВОЛЛЕС: — Зрада чого?!

БУКОВСЬКИЙ: — Зрада свободи. Зрада наших прав. Зрада нашого спротиву. Наприклад, поясніть мені, може я матиму нагоду говорити з кимось з ваших „вершителів доль'' у Вашінгтоні. Я буду у З'єднаних Стейтах Америки до кінця лютого. Я надіюся побачитися з кимось, від кого залежать рішення.

ВОЛЛЕС: — Ви хотіли би зустрітися з президентом Картером?

БУКОВСЬКИЙ: — Я хотів би. Особливо з ним, бо він гуманна людина, і ми маємо певного роду спільний напрямок з ним, бо під час своєї передвиборчої кампанії він спеціяльно наголошував моральні вартости країни, уряду. (незрозуміло).

ВОЛЛЕС: — Ви хочете сказати, що детант є неморальний?

БУКОВСЬКИЙ: так, самозрозуміло. Звичайно це велика виміна, це велика договоренність між урядами, між Заходом і Сходом.

ВОЛЛЕС: — Тобто треба, щоб ЗСА були твердіші в переговорах з Совєтами?

БУКОВСЬКИЙ: — І більше відверті, більше відважні. Мусять не боятися висловлювати те, що думають.

ВОЛЛЕС: — Чи Джералд Форд боявся? Чи Генрі Кіссінджер боявся? Ричард Ніксон боявся совєтів?

БУКОВСЬКИЙ: — Я так думаю, бо ж вони поводилися в такий хитрий спосіб. Особливо, коли Ніксон приїхав до Москви, всі сподівалися, що він відкрито скаже щось в обороні в'язнів, в обороні людських прав, але він цього ніколи не зробив.

ВОЛЛЕС: — Коли Солженіцин приїхав до ЗСА, і президент Форд не побачився з ним, — очевидно, Генрі Кіссінджер порадив йому не зустрічатися з ним, — як Ви до цього поставилися?

БУКОВСЬКИЙ: — Ця справа пов'язана з тим, про що ми з Вами говорили, — тому це певного роду ненормальність, певного роду слабе місце вашої системи, вашого уряду... Вони навіть бояться навіть розмовляти з такими людьми, як Солженіцин. Чому? Вони занадто бояться розгнівати Совєтський Союз.

ВОЛЛЕС: — Чи Ви вже довели до відома президента Картера про своє бажання зустрітися з ним?

БУКОВСЬКИЙ: — Я не знаю ще, коли я приїду, я спробую знайти доступ до нього. Я думаю, що це буде можливо. В вашій країні легше, ніж у Совєтському Союзі зустрітися з головою держави.

ВОЛЛЕС: Прояви цивільної непокірности, голодівки у в'язницях, вияви інтелектуальної і фізичної сміливости, на які тільки одиниці з нас спроможні! Чому це все Ви? Чому Владімір Буковський?

БУКОВСЬКИЙ: — Якщо не я, то хто?

ВОЛЛЕС (до глядачів): — Якщо ви дивуєтеся, де Буковський вивчив англійську мову — він сам навчився, — так він сказав нам, — під час свого першого ув'язнення в психіятричному закладі, щоб не збожеволіти.

ТАРЗАН, Ч. 7699. — Спалах на небі

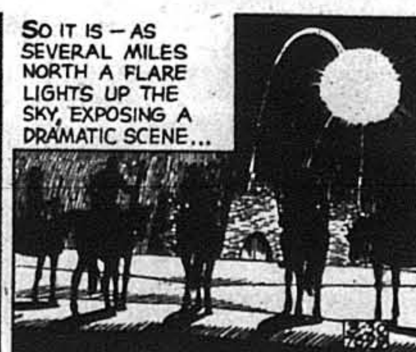

— Ти краще неси, один із цих, Курте. Пустиня роїться від банд напасників...

— Яка прегарна є ніч на пустині...

— Вона може бути також зрадлива, Сафіє!

— Так воно і є — багато миль на північ спалах освітлив небо, виявляючи драматичну сцену...